

KHOMIXINARA WA SARS U TINYIKETERILE KU TIRHA HI KU YA HI XIVIKO XA NUGENT

Cape Town, ti 17 Ndzhati 2019 – Khomixinara wa Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) Edward Kieswetter u byerile Komiti ya Nkarhi hinkwawo eka swa Timali ya Palamende (SCOF) leswaku SARS yi endlile ku humelela ko vonaka eku humeleriseni ka swiringanyeto swa Khomixini ya Nugent.

Khomixinara Kieswetter u tivisile komiti leswaku feme ya vutsundzuxi ya Bain yi hakerile R217-million eka SARS. Hambiswiritano, vatsundzuxi va IT Gartner va arile ku endla swo fana hambiloko ku endlwe malulamiso yo hlanya.

Hi ku ya hi ndlela leyi tikhamphani leti ti endlaka migingiriko ya bindzu hi kona, vonelo ri fanele ri nyikiwa leswaku ti vekwiwa eka nongonoko wa vaphakeri lava yirisiweke loko swo pasisiwa, leswi vulaka leswaku ti nge koti ku endla bindzu na mfumo wa Afrika-Dzonga.

Ku engetelela, laha matikhomelo ya vugevenga ya hleketeleriwa mayelana na timhaka ta Bain na Gartner, leswi swi yisiwile eka Vulawuri bya Ndzavisiso wa Milandzu ya Xirhangana (Hawks) eka ndzavisiso wa swa vugevenga.

Eka mbiko wo koxometa eka SCOF eka ku humelela loku nga endlwa eku tirhisiweni ka xiringanyeto xa Khomixini ya Nugent, Tatana Kieswetter u kombisile leswi landzelaka:

- Senthara ya Mabindzu Lamakulu leyi herisiweke yi kumile mpfuxeto hi vuntshwa wa nhlango naswona sweswi ya tirha naswona yi ta simekiwa emuakwini lowuntshwa hi Nhlango.
- Tshaku ra Vuxavisi lebyi nga ri ki eNawini ri tumbuluxiwile hi vuntshwa eka xiyenge xa Nsindziso wo Landzelerisa Xibalo. Xikongomelokulu xa yuniti leyi ku ta va eka xibalo lexi xakelanaka na Vugevenga bya Mitlawa, swikimi swa mpapalato wa Khasitomo na Ekisayizi eka vumaki lebyi landzelaka: Fole; *Cash and Carry*, Swiambalo na Malapi na Xihoko, exikarhi ka byin'wana vumaki.
- Yuniti ya Nandzeleriso yi tumbuluxiwile hi vuntshwa ku fambisa nhluvukiso, humeleriso wo valanga no vika pholisi ya nandzeleriso na kungu ra nxungeto;
- SARS yi ta vuyisela Yuniti ya Ntengiso wa le Khotokulu leyi avanyisiweke hi tienthithi ta xifundzha, ku kavanyeta rivilo leri yuniti a yi tirha hi rona naswona leswi swi ta tlhaviketiwa hi Nhlango 2019.
- Xiyenge xa IT xi tshamisisiwile hi ku tata eka nkarhi wo koma swivandla swa nkoka hi tiphurofexinali ta IT ta ntokoto;
- Tumbuluxa hi vuntshwa Yuniti ya Integrity leyi tirhaka ntirho wa nkoka eka SARS; na
- Nyikiwa ka switirhisiwa leswi lavekaka eka switirhisiwa swa vuswikoti eka xiyenge xa IT swi ta sungula kwala ku fambeni ka lembe leri.

Mayelana na ku tshikiwa ka ntirho hi vatirhinkulu, pholisi ya ntholo yi pfuxetiwele ku pfumelela ntholo wa vatirhi lava sukeleke ntirho hi swivwngelo swo hambanahambana. Vatirhi lava yisiweke eka swiave swo ka swi nga twali hinkwawo va nyikiwile mitirho yo twala.

Tatana Kieswetter u vurile leswaku sweswi u le ku endleni ka mixopaxopo ya matirhelo ya swirho swa EXCO tanihilaha swi lavekaka hakona hi ku ya hi swiringanyeto swa Nugent naswona tanihi murhangeri loyi a ha ku ngenaka u fanele endla nhlelelo wa vuswikoti bya vurhangeri. Mixupulo leyi khumbhaka vanhu vo karhi yi le ku teni. Loko tihlungeletano ta EXCO leyi nga kona sweswi ta ha yimisiwile, tihlungeletano to karhi ta matirhelo eku humeleriseni ka mitirho ya SARS ta khomiwa na xipano xa varhangeri hi ku angarhela hi mikarhi hinkwayo.

Mimbuyelo hinkwayo ya swirho swa EXCO na mitholo handle ka mpasiso wa holobye yi rhumeriwile eka Holobye ku ya xopaxopiwa no pasisiwa hi ku ya hi Xiyenge xa 18(3) xa Nawu wa SARS.

Tatana Kieswetter u vurile leswaku ku sukela hi ti1 Nhlango 2018, SARS yi yimile ku tirhisa xikongomiso xa vuyiselo wa VAT wa n'hweti na n'hweti ku hunguta mivuyiselo ya timali leyi hakeriwaka en'hwetini yo karhi. Handlekasweswo, loko vuyiselo wa VAT wu hakeriwa, wu hakeriwa handle ko tekela enhlokweni xikongomiso xa vuyiselo wa n'hweti na n'hweti.

Cinco lowu wa endllelo wu fikelerisile eka R30-billion yo engetelela ya mivuyiselo ya timali leyi hakeriweke eka lembeximali ra 2018/19.

Mayelana na tihakelo ta xinawu leti vangiwike hi khomixinara wa khale, Tatana Kieswetter u vurile leswaku SARS yi le ka phurose yo vuyisela mitsengo leyi ku vulavuriwaka hi yona ku katsa na rendzo leri nga pasisiwangiki ro ya eRussia hi Hukuri 2017 ku katsa no ololoxa tihakelo ta xinawu leti vangekeke hi ku kombela xitsundzuxo eka mhaka ya Makwakwa. Tihakelo leti ti fike eka ntsengo wa R2 143 167.42.